

O'QISH SAVODXONLIGI DARSLARIDA LUG'AT USTIDA ISHLASH METODIKASI SHAKLLARI

Osiyo xalqaro universiteti magistranti

Qilichova Zuxro Jalilovna

Ilmiy rahbar **Shohida Istamova Maqsudovna**

Annotatsiya: Mazkur maqolada o'qish savodxonligi darslarida o'quvchilarning lug'at boyligini oshirish, yangi so'zlarni o'zlashtirish va ularni faol nutqda qo'llay olish ko'nikmalarini shakllantirish usullari tahlil qilinadi. Tadqiqotda lug'at ustida ishlashning samarali metodlari, dars jarayonidagi interaktiv yondashuvlar va yosh xususiyatlariga mos metodik tavsiyalar berilgan.

Kalit so'zlar: o'qish savodxonligi, lug'at ustida ishlash, metodika, yangi so'zlar, boshlang'ich ta'lim, interaktiv usullar

KIRISH

Bugungi kunda boshlang'ich ta'limda o'quvchilarning o'qish savodxonligini rivojlantirish muhim pedagogik vazifalardan biridir. O'quvchilarning matnni tushunish darajasi, uni to'g'ri talaffuz qilish va mazmunini anglash ko'p jihatdan ularning lug'at boyligiga bog'liq. Shu sababli lug'at ustida ishlash metodikasini puxta yo'lga qo'yish dolzarb masalalardan sanaladi.

ASOSIY QISM

Lug'at ustida ishlash dars jarayonining muhim tarkibiy qismidir. Bu faoliyat quyidagi yo'nalishlarda amalga oshiriladi:

1. Yangi so'zlarni tanlash va izohlash: Matnda uchraydigan murakkab yoki notanish so'zlar aniqlanadi va ularning ma'nosi tushuntiriladi.
2. So'zlarni kontekstda qo'llash: O'quvchilar yangi o'rgangan so'zlarni jummalarda ishlatish orqali ularni mustahkamlashadi.
3. So'z boyligini oshirishga qaratilgan o'yinlar va topshiriqlar: Sinonim, antonim topish, so'zdan so'z yasash, rebuslar yechish kabi faoliyatlar o'quvchilarning lug'at boyligini oshirishga xizmat qiladi.
4. Vizual vositalardan foydalanish: Rasmlar, jadvallar, sxemalar orqali so'zlar yodda qoldiriladi.

MATERIAL VA METODLAR

Bugungi kunda ta'lim muassasalarining o'quv jarayonida pedagogik texnologiyalardan foydalanishga alohida e'tibor berishining asosiy sababi quyidagilardan iborat:

Birinchidan, pedagogik texnologiyalarda ta'limni rivojlantirish. Ta'lim to'g'risidagi qonunda rivojlantiruvchi ta'limni amalga oshirishga alohida e'tibor qaratilgan. Ikkinchidan, pedagogik texnologiyalar o'quv jarayoniga tizimli faoliyat yondashuvini keng joriy etish imkoniyatini beradi. Uchinchidan, pedagogik texnologiya o'qituvchini o'quv jarayonining maqsadlaridan boshlab, diagnostika tizimini yaratish va ushbu jarayonni nazorat qilishgacha

bo'lgan texnologik zanjirni oldindan loyihalashga undaydi. To'rtinchidan, pedagogic texnologiya yangi vositalar va axborot usullaridan foydalanishga, ulardan foydalanishga asoslanganligi sababli, pedagogic texnologiyalarni o'quv jarayoniga to'g'ri joriy etish o'qituvchining ushbu jarayonda asosiy tashkilotchi yoki maslahatchi roliga olib keladi. Bu o'qituvchidan ko'proq mustaqillik, ijodkorlik va iroda kuchini talab qiladi.

Innovatsion pedagogik texnologiyalar ona tili va o'qish savodxonligi darslarida shaxsiy o'rganishni osonlashtiradi. An'anaviy o'qitish usullari ko'pincha o'quvchilarning turli xil ta'lim ehtiyojlari va qobiliyatlarini e'tiborsizq oldiradi, bu esa ko'plab o'quvchilarning ortda qolishiga olib kelishi mumkin. Biroq, sun'iy intellekt, mashinani o'rganish va moslashuvchan dasturiy ta'minot kabi texnologiyalarni birlashtirish bilan o'qituvchilar endi har bir o'quvchining o'ziga xos talablariga javob beradigan maxsus dars rejalarini tuzishlari mumkin. Ona tili va o'qish savodxonligi darslarida innovatsion pedagogic texnologiyalarning yana bir muhim afzalligi shundaki, ular o'quvchilarning faolligini oshiradi. An'anaviy o'qitish usullari ko'pincha darsliklar va ma'ruzalarga tayanadi, bu talabalar uchun zerikarli va ilhomlantirmaydigan bo'lishi mumkin. Aksincha, interaktiv doskalar, o'quv dasturlari va multimedia resurslari kabi raqamli texnologiyalar o'rganishni qiziqarli va interaktiv qilishi mumkin. Masalan, interaktiv elektron kitoblar hikoyalarni hayotga tatbiq eta oladi, bu esa o'quvchilarga material bilan yanada chuqurroq va yoqimli tarzda shug'ullanishga imkon beradi.

Tadqiqot davomida boshlang'ich sinf darsliklari, metodik qo'llanmalar, o'qituvchilarning tajribalari va amaliy kuzatuvlardan foydalanildi. Yondashuv sifatida kuzatuv, suhbat, tahlil va tajriba metodlari qo'llanildi. O'quvchilarning yangi so'zlarni o'zlashtirish darajasi maxsus diagnostik topshiriqlar orqali aniqlandi.

XULOSA

Lug'at ustida samarali ishlash o'quvchilarning o'qish savodxonligini oshirishda muhim rol o'ynaydi. To'g'ri tanlangan metodlar nafaqat yangi so'zlarni o'rganishda, balki o'quvchilarning mustaqil fikrlash, muloqotga kirishish, matnni chuqur anglash ko'nikmalarini shakllantirishda ham katta ahamiyatga ega. Shu bois, dars jarayonida turli metodlardan kompleks tarzda foydalanish tavsiya etiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Xaqqulova, D. (2024). ABDURAHMON GO 'ZAL-YASSAVIYSHUNOS. PEDAGOG, 7(6), 8-15.
2. Xaqqulova, D. (2024). ADABIYOTSHUNOS OLIM ABDURAHMON GO 'ZALNING TADQIQOTLARI XUSUSIDA. PEDAGOG, 7(5), 548-555.
3. XAQQULOVA, D. (2023). BADIYLIK MASALALARI TADQIQIDA OLIM MAHORATI. Наука и технология в современном мире, 2(5), 5-11.
4. Abduvasiyevna, X. D. (2024). SO 'Z TUZILISHI VA SO 'Z YASASH. The latest pedagogical and psychological innovations in education, 1(2), 261-266.

20-Aprel, 2025-yil

5. Abduvasiyevna, X. D. (2024). NUTQ MADANIYATI VA OG ‘ZAKI MULOQOT. The latest pedagogical and psychological innovations in education, 1(2), 255-260.
6. Abduvasiyevna, X. D. (2024). MATN TAHLILI VA MAZMUNNI TUSHUNISH. The latest pedagogical and psychological innovations in education, 1(2), 279-284.
7. Abduvasiyevna, X. D. (2024). GAP TUZILISHI VA UNING TURLARI. The latest pedagogical and psychological innovations in education, 1(2), 267-272.
8. Abduvasiyevna, X. D. (2024). ONA TILIDA IMLO QOIDALARI. The latest pedagogical and psychological innovations in education, 1(2), 273-278.

